

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologiæ Sacramentalis Scholasticæ Et Moralis Pars ...

Ad Mentem Doctoris Subtilis Ioannis Duns Scoti D. Augustino conformen

In qua tractatur de Virtute ac Sacrameto Pœnitentiæ

Bosco, Jean a

Lovanii, 1670

Concl. XIX. Peccata, quæ non sunt in materia servili, ex dei Festo non contrahunt specialem malitiam, saltem mortalem.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73393](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73393)

Dicaſtillo.

& Dicaſtillo diſp. 9. n. 719.) equidem non mortalem; idque quia nullo jure ſpecialiter id prohibetur, nec directè cultui Religionis debito opponitur, cum non fit turpis earum contrectatio. Ita Sanchez in Sum. lib. 2. c. 40. n. 28. quem ſequitur Lugo & Dicaſtillo ſuprà.

Porro tamen (addit Card.) irreverentia illa adeò creſcere, ut fieret mortalis: quid enim, ſi Sacerdos portans ſecum ſacram Euchariftiam, illud peccatum committeret? Ego ſanè non excuſarem à peccato gravi contra Religionem. Hæc ille; exiſtimans non eſſe eandem rationem de quolibet alio peccato mortali, v. g. detractio, contumelia &c. quia non omnia continent æqualem irreverentiam & turpitudinem contra præſentiam corporis Chriſti.

At verò Dicaſtillo non poteſt non videre magnam irreverentiam, ſi quis Sacerdos, portans ſecum pro ægrotò Venerabile (etiam ſecreto, ut in aliquibus locis juſtis de cauſis fit) interim diverteret, & in converſatione effunderet detractioes, contumelias, perjuriam, aut etiam minus honeſtis & decenſibus ludis alex., charifoliorum, & ſimilibus vacaret. Verùm hæc omnia prudentis æſtimationis judicio videntur relinquenda; in quo nulla nobis occurrat Regula generalis ad id diſcernendum. Hæc ille.

Reſtat ultima circumſtantia, Quando; circa quam ſolet quaeri, an tempus ſacrum neceſſariò debeat explicari? Breviter dico:

CONCLUSIO XIX.

Peccata, quæ non ſunt in materia ſervili, ex die Feſto non contrahunt ſpecialem malitiam, ſaltem mortalem.

411. Probatio Concl. Dicaſtillo.

Pro oppoſita ſententia multos citat Auctores Dicaſtillo ſuprà n. 721. ſed plures pro hac noſtra Concluſione n. 722. Quamvis Aliqui ex his excipiant diem Paraſceves, ſi in eo peccatum enorme committatur, aut ſi quo die communicavit, poſt Communionem committat fornicationem. Probatur autem Concluſio: quia nuſquam ſpecialiter in honorem diei Feſti prohibentur peccata, quæ non ſunt in materia ſervili; quamvis enim impediunt cultum divinum, qui eſt finis præcepti, equidem non omnia, quæ conducent ad finem alicujus præcepti, illo præcepto prohibentur, ſed ſolùm illa, quæ verbis præcepti comprehenduntur.

Sic quippe ad finem jejunii, qui eſt mortificatio carnis, conducit caſtitas; quis ideo

aſſerit, fornicationem prohibitam præcepto jejunii? Finis jejunii eſt honeſtas temperantia; quis propterea docet, ebrietatem eſſe prohibitam præcepto jejunii? Ergò ſive cultus divinus dicatur finis intrinſecus, ſive finis extrinſecus, liquet profectò, quòd non omnia, quæ repugnant cultui divino, ſpecialiter prohibeantur in honorem diei Feſti. Alioquin nimis diu dormire, ſtudere, ambulare; ludere, & ſimilia opera indiſſerentia, quæ non parùm impediunt cultum divinum, eſſent ſpecialiter prohibita, & peccata mortalia vel venialia contra virtutem Religionis; quòd conſtat eſſe falſum.

Quia ergò multa peccata non ſunt opera ſervilia propriè; ſed ſolum metaphoricè (juxta illud Chriſti apud Joannem c. 8. v. 34. Omnis qui facit peccatum, ſervus eſt peccati) ideo non cenſentur prohibita illo præcepto, quia verba propriè ſunt intelligenda; alioquin nihil certi haberetur. Et quàmvis ſint contra finem præcepti; non tamen in materia præcepti, quæ eſt abſtinentia ab operibus ſervilibus.

Satisfacit ergo præcepto ſanctificandi Sabbathum (prout in lege nova determinatum eſt) qui audit Miſſam & abſtinet ab operibus ſervilibus; quippe hæc duo ſunt tota materia hujus præcepti, id eſt; totus cultus, qui eo die præcipitur.

Si autem à me quaeritur; quare Eccleſia potiùs præcipiat abſtinentiam ab operibus ſervilibus, quàm à peccatis, quibus aliquando magis impeditur cultus divinus?

Reſpondeo: ſtat pro ratione voluntas, quæ prudenter potuit prohibere unum, & non aliud, ad evitandam nimiam multiplicationem peccatorum: cum enim peccata aliunde prohibita ſint; ſi non curent hanc prohibitionem, facile etiam contemnent iſtam, adeoque ſecunda prohibitio potiùs eſſet in laqueum & deſtructionem animarum, quàm in ædificationem. At verò opera ſervilia, cum de ſe ſint licita, homines faciliùs ſe illis occuparent, maxime cum ſint valde obvia, & plurimum impediunt cultum divinum.

De his operibus intelligo cap. 1. de Feſtiis, ubi ſic lego: Omnes dies Dominicos & veſpera in veſperam cum omni veneratione decernimus obſervari, & ab omni illicito opere abſtinere. Gloſſa verb. Omnes dies; per opus illicitum intelligit opus ſervile: Dicitur (inquit) hic, quòd omnes dies Dominici ſunt à veſpera in veſperam ſervandi, & ab omni opere ſervili obſervandi.

Nec huic doctrinæ repugnât Divus Auguſtinus, aut verius Auctor libri de Vera & falſa Pœnitentia, apud D. Auguſtinum, c. 14. (& referat de Pœnit. diſt. 5. cap. 1.) ibi: Conſideret qualitatem criminis in loco, in tempore, in perſeverantia, in varietate perſona, & quali hoc fecerit tentatione, & in ipſius vini multiplici executione

412. Multa peccata non ſunt opera ſervilia proprie. Joan. 8.

413. Quare Eccl. poſtquam prohibuerit in die feſto opera ſervilia, quàm peccata.

De operibus ſervilibus explicatur cap. de Feſtiis.

414. Obicitur Auctor lib. de vera & falſa pœnit.

entia.

aliquid phyſicè, nego. Sufficit autem moraliter (ut dico cum Dicaſtillo) fore quando conficiendi Panem, ſufficere poſtea deprehendere iterum conſeſſus eſt peccatum mortificumque enim, conficitur illud ſua probabili; tunc erat in ſua conſcientia) quòd ea actio non Petri: & immo dicitur: Oculi Paſcaſtem putabam eſſe meo iudicio tunc non fuiſſet, ſive non moralis, & non comparatione actionis à voluntate ec ille. do occidit, probè eſſet occiſo Petri, ſaceret, per ſe loſionem Pauli, dicitio jam assignata aliter ſunt eadem, um morale quod ſondacium notabiliter ſtari, cum una occiſionem (ut ſup-

hactenus dicta ſunt, eadem placeat forma, one præſcripta, & ne facere contra hunc modo explicatis iſti, neque expiis, quod non ſi-

riorem attinet, quæ in aliqua materia ex conſcientia terra; interroget uſque iſti, neque expiis, quod non ſi-

ni imponet ſequens venereo geſtavit non debet hanc cione explicare, Reliquias peccata extraxerit &c. hæc nem irreverentiam, eſt aliquam diſp. 16. n. 513. & Di-

cautione. Oportet enim pœnitere fornicantem secundum excellentiam sui status aut officii, & secundum modum meretricis, & in modo operis sui, & qualiter turpitudinem suam peregit, si in loco sacro; aut cui debuit excellentiam fidei (ut sunt domus dominorum & alorum multorum) si in tempore orationi consulto, aut in festivitate Sanctorum, & in tempore ieiunii.

Responde-
tur,

Non obstant (inquam) hæc verba nostræ Conclusioni; nam continent aliquas qualitates criminis, quas certò constat non esse necessariò explicandas in Confessione; quia nec mutant speciem aut numerum, neque notabiliter aggravantes, v. g. *Quali hoc fecerit tentatione, si in domibus dominorum, si in tempore orationi consulto, vel in tempore ieiunii.* Ergo idem dici potest de hac qualitate: *Si in festivitate Sanctorum.* Interim bene monet hic Auctor, ut pœnitens consideret omnes illas qualitates; quia licet aliqua ex se non sint necessariæ, fieri tamen potest per accidens, ut vel mutant speciem, vel notabiliter aggravent ratione scandalii aut contemptus; v. g. si aliquis fornicaretur ex industria, ut sic profanaret diem sacrum.

415.
Objectio est
3. August.

Objici solet alius locus D. Augustini ex lib. de Decem chordis cap. 3. ibi: *Dicitur tibi, ut spiritualiter observes Sabbatum, non quomodo Iudæi observant Sabbatum carnali otio; vacate enim volunt ad nugas atque luxurias suas. Melius enim faceret Iudæus in agro suo aliquid utile, quàm in theatro seditiosus existeret. Et melius femine eorum die Sabbati lanam facerent, quàm totâ die in Neomeniis suis impudicè saltarent.*

Solvitur.

Prorsus melius facerent: quia peccata contra iustitiam, & castitatem, quamvis ex genere suo sint minora, quàm violatio Sabbati per opus servile (quia Religio, cui opponitur hæc violatio, est perfectior virtus; illud autem peccatum, inquit Scotus 2. dist. 27. n. 9. est gravius ex genere, quod opponitur rectitudini meliori) equidem ex circumstantiis possunt esse peccata graviora; vel etiam quia strictior est obligatio præcepti naturalis iustitiæ, & castitatis, quàm præcepti positivi Religionis; ergo gravius peccat, qui in theatro seditiosus existit, aut qui totâ die impudicè saltat, quàm qui omittit auditionem Missæ in die festo, aut serviliter laborat. Patet: quia si vel fornicandum foret, vel omittendum Sacrum; indubiè omittendum esset Sacrum; ergo melius est omittere Sacrum, per consequens melius laborare serviliter in die festo, quàm impudicè saltare.

Si inferas: Ergo impudicè saltare habet duplicem malitiam mortalem, unam ex objecto suo contra castitatem, alteram ex die festo contra Religionem; negatur Consequentia: nam impudicè saltare, etiam in die non festo, peius est, quàm in die festo serviliter laborare.

Præterea (quod bene notandum est) Augustinus illo loco agit de observatione spirituali Sabbati, ut patet ex illis verbis: *Dicitur tibi, ut spiritualiter observes Sabbatum.* Et infra: *Tibi autem dicitur, ut observes spiritualiter Sabbatum in spe futura quietis, quam tibi promittit Dominus.* Quisquis autem propter illam quietem futuram agit quidquid potest, quamvis laboriosum videatur quod agit, tamen si ad fidem promissam quietis id refert, nondum quidem Sabbatum habet in re, sed habet in spe.

Atque de hac spirituali observatione, seu vacatione à peccatis loquitur Divus Ambrosius in cap. 13. Luc. ibi: *Sicut Deus querit ad operibus mundi, non ad operibus sanctis &c.* Ille autem non intelligens Archi-synagogus, prohibet quemquam curari Sabbato, cum Sabbatum futurarum typis sit feriarum: & ideo non operis boni, sed mali feræ sunt; eoque præscriptum sit, ut nullam facerentur sacrificia delictorum, nec bonorum ieiuniorum, Sabbata futura post mortem celebremus. Quibus verbis explicat, non sensum litteralem præcepti de observatione Sabbati, sed mysticum & spirituale: ergo nec hic Doctor Ecclesiæ opponitur Conclusioni nostræ, quæ negat, præceptum de observatione Sabbati secundum sensum litteralem prohibere specialiter illa peccata, quæ non sunt in materia servili.

Quantum ad Concilium Coloniense celebratum anno 1536. quod (teste Lugone supra n. 515.) favere videtur Adversariis tract. de Concilio Exteriori Pœnitentiæ fol. 180. dicens, quod his peccat, qui diem Dominicum scortis, rixis & pugnis, & aliis obscœnis agit; adverte, illum tractatum non reperiri in Tom. 4. Conciliorum, estò ibi invenitur Concilium Coloniense celebratum anno 1536. Ubi Cœnæ legem legerit, nescio.

Si autem curiosius quispiam interroget, quid sit illud & quid Concilium Coloniense, ut habetur in observationem dici Dominica? Respondeo: parte 9. cap. 9. sic scriptum reperio: *Diligenter quoque populus admonendus est, cur feria, & præsertim dies Dominicus, qui à temporibus Apostolorum in Ecclesia Dei semper celebris fuit, imitanda sint. Nempe, ut tum in unum omnes pariter contineant ad audiendum verbum Domini, ad audiendum quoque Sacrum, & communicandum: breviter, ad vacandum Deo soli, ut dies illa tantum orationibus, hymnis, psalmis & canticis spiritualibus transigatur. Hoc enim est sanctificare Sabbatum.*

Et cap. 10. *Quamobrem cupimus hisce diebus prohiberi nundinas, claudi casinos, vitari commessationes, ebrietates, sumptus, lites, lasciviosos probos, choræas plenas insanis, colloquia præter, cantilenas turpes: breviter, omnem luxum. Nam hisce & (quæ hæc ferè semper consequuntur) blasphemis ac perivris nomen Domini profanatur, ac Sabbatum (quod nos admonet ut quietamur perverse agere, & bene facere discamus) contaminatur.*

Nota,

Nota; Quod prohibet pervertere; Consequenter prohibet omnem adhuc non sequi explicandam in prohibere aliqui sicuti reverentiam prohibeat omnem equidem sub mus Conclusio bita diei Domini sacra & sancta mus) quam cra.

418.
Diferentiam inter sanctitatem personam & personam fiat aliquid quia præcipiatur res sacra quia spone & institutio personam, vel deputantur. Ceterum aliud, quod tur aliquid facit honorem Dei, quod ipsa dies censetur sacramentum, quod in teur.

Sicut quando statum aliquid nam, & similia & consecrata die exhiberi determinationem habet quod morale ac late & promissum Callitatis, & fanda semper & censentur ideo per quamdam pum aut figur consecratos, illis semper servantitas pro ta exhiberi debent malæ non aus. Hucusque stimat; non dicta sanctitatem catum contra nalem.

419.
Eminentia hoc doctus dicitur in hisce diebus. Responderetur deputatum ritum fuerit contra locum facere quibus violata; & gau-

otandum est) An
observatione sp
illis verbis. Dicit
abbat. Et infra
ves spiritualiter
quam tibi promittit
per illam quietem
quavis laboris
d. fidei promissa
abbatum habet in r.
observatione, seu
tur Divus Ambro
Sicut Deus quera ab
abus sanctis &c. Hoc
magogus, prohibet
im Sabbatum futu
non operis boni, sed
non sit, ut nullam
ec honorum tenentem
tem celebremus. Qui
sum litteralem pre
pati, sed mysticum
ic Doctor Ecclesie
stræ, que negat
e Sabbati secundum
specialiter illa pec
eria servili.
n Colonie cele
teste Lugone supra
d. verfaris tract. de
180. dicens, quod
dominicum scortis
obscenis agit; ad
reperiri in Tom. 4.
eniatur Concilium
o 1536. Ubi Card.
iam interroget, ut
nse, ut habeat in
sponat circa obse
Respondeo; par
reperio: Diligent
i, cor feria, & p
a temporibus Ap
lebris fuit, insinu
omnes partes conti
Domini, ad adven
nicandum: breviter
illa tantum orator
s spiritualibus trans
Sabbatum.
cupimus hie diebus
suponas, vitari com
nis, licet, lapsus
is, colloquia prae
mum lucum. Nam
consequuntur) bla
Domini profanata,
ut ut quiescamus par
mus) contaminat.
Nota,

416. quod
abbat
pberet
enem ac
ritem pec
eniam
pas sequi
ne quod
abmonait.
418. Distinctio
fuerit sancti
rem pec
fona loci
& respectu
fieri et Di
cullione.
419. Hinc
tur hoc do
fina Di
cullionis
& cogitatio
na.
420. An sancti
is diei au
geat no
biliter ma
litiã intrã
eamdem spe
ciem?

Nota; Quod nos admonet: ergo generaliter prohibet perversè agere, & præcipit bene facere; Consequentia non valet. Et dato, quod prohibeat omnem actionem peccaminosam, adhuc non sequitur, illam circumstantiam esse explicandam in omni peccato: quia potest prohibere aliqua peccata solum sub veniali, sicuti reverentia debita loco sacro, quamvis prohibeat omnem peccatum externum, hæud equidem sub peccato mortali, ut probavimus Concl. 16. Ergo minus reverentia debita diei Dominica vel festiva, quæ minus sacra & sancta est (ut etiam ibidem diximus) quam locus sacer, aut persona sacra.
Audiamus Dicastillonem disp. 9. n. 725. Persona sacra, vel locus sacer non ideo censetur sacra res, quia in eo spatium, aut ab ea persona fiat aliquid in obsequium Dei, aut quia præcipiatur ita fieri; sed ideo censetur res sacra quia speciali quodam ritu, initiatione & institutione, tendente directè in talem personam, vel locum, sacrantur, iniciantur, deputantur. Consecratio verò diei nihil censetur aliud, quàm quod in illa die præcipiatur aliquid faciendum vel omittendum in honorem Dei, aut Sancti alicujus, absque eo, quod ipsa dies per se speciali quâdam ratione censetur sacrari, & per non observantiam ejus, quod mandatur, dies ipsa violari putetur.
Sicut quando quis vovet, aliquo die se fasturum aliquid, v. g. jejunium, eleëmofynam, & similia, non censetur dies ipsa oblata & consecrata Deo, sed opus aut res, quæ eâ die exhiberi debet. Neque dies in communi æstimatione habere censetur sibi inhærens aliquod morale accidens & denominationem oblatae & promissæ Deo; ut videre est in voto Calitatis, & similibus, quæ offeruntur præstanda semper & singulis diebus: neque enim censetur ideo singuli dies consecrati; vel si per quamdam sive catachresin, sive alium tropum aut figuram appelles dies illos omnes consecratos, propter votum perpetuum in illis semper servandum; non censenda est alia sanctitas pro tali die, quàm illa puritas, quæ exhiberi debet pro castitate: ceteræ actiones malæ non violabunt illud sanctitatis genus. Hucusque Dicastillo; qui propterea existimat; non satis probari ex illa improprie dicta sanctitate temporis, quodcumque peccatum contrahere malitiam vel saltem venialem.
Responderi posset: Sicuti Oratorium auctoritate Episcopi erectum, & ad divinum cultum deputatum, antequam speciali quodam ritu fuerit consecratum, censetur communitè locus sacer; violatur etiam illis actibus, quibus violatur Ecclesia, speciali ritu consecrata; & gaudet immunitate Ecclesiastica eo

dem modo, quo Ecclesia verè consecrata, argumento cap. 9. de Immun. Eccles. Ecclesie, in qua divina mysteria celebrantur, licet adhuc non extiterit consecrata, nullo iure privilegium immunitatis admittitur; quia obsequiis divinis dedicata, nullius est temerariis ausibus profananda. Et c. 10. de Consecratione Eccles. Si Ecclesia non consecrata cuiuscumque fuerit seminis aut sanguinis effusione polluta &c. Quidni similiter dies Dominica vel festiva, ab Ecclesia specialiter deputata ad cultum divinum; & obsequiis divinis dedicata, sacra censei possit & debeat, ita ut nullius temerariis ausibus sit profananda? Non apparet alia disparitas, quàm quod locus sit res permanens, dies autem res transiens.
Ad simile Dicastillonis, Respondetur; Non ideo præcisè diem aliquam dici factam, quia in illa debeat aliquid fieri vel omitti in honorem Dei, aut alicujus Sancti; sed quia ab Ecclesia specialiter talis dies deputata est ad colendum Deum per auditionem Missæ, & abstinentiam ab operibus servilibus. Veluti non omnis locus, in quo celebrantur divina officia, est specialiter sacer; sed ille solus locus, qui specialiter ab Episcopo est deputatus, seu dedicatus divinis obsequiis.
Quidquid ergo sit de malitia veniali contra Religionem, sanè non video sufficiens fundamentum, asserendi malitiam mortalem seu contra Religionem, seu contra aliam virtutem, seculo contemptu & scandalo, nisi fortè in casu aliquo particulari, de quo infra.
Quantùm ad augmentum malitiæ intrã eandem speciem, quamvis gravioris culpæ sit (teste Divo Gregorio lib. 1. Moral. c. 1.) inter bonos bonum non esse; & consequenter malum esse in eo die, in quo sunt plura motiva, quæ à malo avocare possunt: signum quippe est, quod faciat majori firmitudine in malo, & majori affectu; illud autem, secundum Doctorem Subtilem 2. dist. 37. n. 9. est gravius, in quo voluntas maiori libidine peccat: quia quantum magis conatur, tanto perfectiorem actum causaret, & teneret illi dare rectitudinem proportionalem, si est capax rectitudinis; vel magis se cavere ab illo, si non sit capax rectitudinis, quam ab alio actu minus repugnante; & ita illud omittendo magis peccat: equidem non ostenditur illud augmentum malitiæ esse notabile, aut tale, quod debeat in Confessione specialiter explicari.
Ude si credimus Lugoni supra nu. 520. neque penitentes, neque Confessarii curant de illa circumstantia explicanda, vel interroganda. Et verò si circumstantia loci sacri non est explicanda in omni peccato; quantum minus circumstantia temporis sacri? Ut enim supra diximus, minor est sanctitas temporis, quàm loci specialiter consecrati.

Responsio ad exem-
plum Dica-
stillonis.
420. An sancti-
tas diei au-
geat no-
biliter ma-
litiã intrã
eamdem spe-
ciem?

421. Proponuntur duo casus, in quibus Lugo putat ratione temporis sacri contrahi non vram gravem malitiam.
Responsio Dicast. ad primum casum.

Addit tamen Eminentissimus supra n. 524. aliquod peccatum ratione temporis sacri contrahere malitiam gravem novam necessariò explicandam; v. g. si die Veneris sancti aliquis vellet ludos publicos, comedias & ludicra spectacula exhibere, sicut in diebus Bachanaliorum. Item; si aliquis ab ipso Altari, in quo celebravit, iret immediatè ad peccandum cum concubina.

Respondet Dicastillo nu. 732. in primo exemplo illam irreverentiam non esse circumstantiam alterius peccati (nisi illi actus per se essent prohibiti) sed esse primum peccatum, non ratione alicujus specialis prohibitionis, sed ex natura rei, quemadmodum quaedam peccata in loco sacro ex natura rei, seclusà omni prohibitione Ecclesiæ, graviter dissonant rationi, & censentur gravis irreverentia. Potuisset quidem (inquit ille) Ecclesia tunc non colere Passionem eo modo; supposito verò quòd colat eo modo, non potest apud prudentem æstimationem, non censeri res illa gravis irreverentia: sed hoc non est propriè loquendo contra aliquam diei sacrationem, quæ nulla est. Hæc Dicastillo.

Rejicitur ab Auctore.

Ego autem dico: si non potest apud prudentem æstimationem, non censeri res illa gravis irreverentia; hoc est propriè loquendo contra aliquam diei sacrationem; sicuti quòd Ecclesia non consecrata, seminis aut sanguinis effusione polluat, propriè loquendo est contra aliquam loci sacrationem.

422. Responsio Dicast. ad casum.

Ad secundum exemplum respondet Dicastillo nu. 733. irreverentiam quidem gravissimam esse in tali actu, sed non propriè contra aliquam sanctitatem diei; sed quia ex natura rei prudenti æstimatione videtur gravis irreverentia tanti Sacrificii & Sacramenti. Quod satis (inquit) declarat exemplum, quod assert (Lugo) de sollicitante sacerdote penitentem ad turpia proximè post Confessionem, quem Sacerdotem cogit legitimus Judex abjurare vel de vehementi, vel de levi (prout res & circumstantiæ postulant) propter suspensionem, quam secum assert ejusmodi scelus; sed hoc non pertinet ad sanctitatem temporis aut diei, sed ad honorem Sancti, & ad præcavendum damnum, quod provenire posset, si ejusmodi malum impunè serpat; solumque propinquitas aut similitas temporis (sicuti etiam loci deputati ad Confessionem, vel simulationis, quæ simulat quis se audire Confessionem) servit ad notandam & suspicandam irreverentiam, vel minùs sinceram fidem sic peccantis, absque ulla irreverentia illata tempori aut loco, tamquam rebus sacris, cum possit esse locus sine ulla consecratione, sicut & tempus. Hactenus Dicastillo.

423. Reverà non intelligo, quomodò tempus

specialiter sanctificetur per susceptionem alicujus Sacramenti, vel oblationem Sacrificii; alioquin pro Sacerdotibus, quotidiè celebrantibus; quævis dies censetur sacra, & per consequens, quodlibet eorum peccatum æternum, præsertim mortale, erit sacrilegium (secundum aliquam sententiam) saltem veniale, quod non puto esse admittendum.

Dices: Pro Sacerdotibus & aliis personis Ecclesiasticis, quævis dies est deputata ad cultum divini officii; ob quam causam voluit sanctus Sylvester Papa, ut Sabbati & Dominici diei nomine retento, reliqui hebdomadæ dies appellarentur Feriæ, quo significaretur quotidie Clericos abjectâ cæterarum rerum curâ, uni Deo prorsus vacare debere. Ergo absolutè dicendum, quælibet diem pro Clericis esse sacram, sicut dies Dominicus pro omnibus fidelibus.

Respondet Neg. Conf. licet enim planè conveniat, singulis diebus totius anni Clericos abjectâ cæterarum rerum curâ, uni Deo prorsus vacare; tamen non omnes dies specialiter ad hoc deputati sunt ab Ecclesiâ, ita ut peccent Clerici, si aliis rebus vacaverint; sicuti peccant omnes fideles, si diebus Dominicis aut festivis vacaverint operibus servilibus.

Deinde cultus divinus, qui singulis diebus præcipitur aliquibus Clericis, v. g. lectio Horarum, non præcipitur specialiter in honorem hujus vel illius diei (ut patet) sed potius in honorem (ut sic loquar) status Ecclesiastici; id est, ratio motiva illius præcepti est dignitas personæ, non diei; at verò omnibus fidelibus præcipitur die Dominico auditio Missæ, & abstinentia ab operibus servilibus, specialiter in honorem illius diei, quia dies Resurrectionis Domini est, & quæ septimo die requievit Deus ab omni opere, quod patrarat.

Et idem dicendum de aliis diebus festivis, in quibus recolitur speciale aliquod Mytherium Fidei, ut Trinitatis, Corporis Christi, Nativitatis Christi &c. aut certè speciale beneficium gratiæ & gloriæ, propter quod censentur digni speciali honore & cultu, quem Ecclesia præcipit deferri auditione Missæ, & abstinentiâ ab operibus servilibus; & ideo specialiter sancti sunt præ illis, quibus Ecclesia talem cultum non præscripsit; specialiter (inquam) sancti sunt, non ex natura rei, sed ex voluntate Ecclesiæ, quæ præceptum naturale & divinum sanctificandi Sabbatum, ad hos dies potius determinavit, quàm ad alios, propter vitandam omniam multitudine, & periculum animarum.

Itaque ut finiam hanc Conclusionem & Sectionem, utut sit de malitia veniali, quam peccata ex die festo secundum multos DD. contrahunt; mortalem vix unquam contra-

here (nisi sicut in die festo scilicet) communior formior communior apprehendunt de furto, in ebrietas peccatis die Dominica scandalizantur,

D.

1. C Vm privationes quædam veniunt inesse actibus distinctione talium haberi diversa versus specie, & se rectitudines versus numero, obiecta, qua non singulantur ipsa peccatis ratio in eis reatitudinem aliam aliam numero.

Eodem modo ibi: Malitia eorum debent inesse. Si privationes enim essent distinguere, differunt specie privatione positivâ; & hæc sicut hic visus & quibus locis astutiale, & à prior.

Quæris à me ligere possis, quæ in ordine ad numero distinctione? Respon-

her (nisi sit in materia servili, v. g. si quis in die festo scindat ligna aliena, ut illa furetur) communior hodie est sententia, & conformior communi sensui fidelium, qui non apprehendunt duplicem malitiam mortalem in furto, in ebrietate, in fornicatione & similibus peccatis; tamen ea committant in die Dominica vel festiva; neque graviter scandalizantur, etsi fiant talia peccata passim

frequentari ab aliis in diebus Dominicis vel festivis.

Et haec tenentur de Distinctione specifica Peccatorum, paucis ex pluribus casibus (ne longiores simus, quam oportet, in hac materia, alibi diffusius pertractari solita) propo- sitis & resolutis. Sequitur Distinctio numerica, de qua insinuat

SECTIO XI.

De Distinctione numerica Peccatorum.

CONCLUSIO I.

Distinctio numerica peccatorum desumitur ex morali actuum disjunctione, quam in actibus merè internis causat interruptio, saltem per contrariam voluntatem; quidni etiam per voluntariam cessationem à priori actu?

Præcipua controversia hujus loci est, quandonam censeatur esse morali actuum dis- junctio; sive, quandonam censeatur esse plures actus moraliter distincti, quos ut tales oporteat explicare in Confessione. Et qui- dem quod attinet ad actus merè internos, seu ad peccata, quæ in voluntate consummantur absque ordine ad aliquem actum externum, existimant Nonnulli sufficere quæcumque minimam interruptionem, sive hæc interrup- tio fiat per contrariam voluntatem (de quo constat apud Omnes) sive per solam cessatio- nem à priori voluntate, seu voluntaria fuerit, seu ex distractione naturali vel somno. Ita Suarez de Pœnit. disp. 22. sect. 5. n. 17. Vasquez 1. 2. disp. 73. c. 2. n. 9.

Ad numeri- cam distiq- tionem a- ctuum merè internorum sufficit ce- cundum Sua- rez & Valq- ueliber minima in- terruptio.

Probatur.

Ratio est: quia peccatum illud non potest esse unum nisi continuatione aliqua; sed tunc nihil est; in quo illi duo actus continentur ad constituendum unum peccatum: ergo sunt plura. Minor patet: quia ibi non est aliquis actus internus; in quo continentur; quia aliqua intercedit cessatio, ut supponimus; neque etiam continentur in aliquo actu exte- rno; quia agimus de peccatis, quæ inter- rius consummantur & non prodeunt in actum exteriorum.

L IIII 2 Nihil

Um privationes (inquit Doctor Sub- tilis 2. dist. 37. q. 1. n. 9.) distin- guantur specie ex distinctione habituum specifica, & numero ex distinctione ha- bituum numerali; peccata, quæ sunt privationes quadam, scilicet rectitudinum, quæ de- bent inesse actibus, distinguuntur formaliter ex distinctione talium rectitudinum: ut quando debent haberi diverse rectitudines specie, sunt carentia di- versa specie; & quando debent haberi diverse rectitudines numero, sunt carentia di- verse numero. Et ita non per conversiones ad obiecta, quæ non sunt mala nisi materialiter, dis- tinguantur ipsa peccata specie vel numero; sed for- malis ratio in eis distinguitur in comparatione ad rectitudinem aliam & aliam specie, vel aliam & aliam numero.

Eodem modo loquitur Quodl. 18. n. 17. ibi: Malitia eo modo differant, quo bonitates quæ debent inesse. Si specie, specie: si numero, numero. Privationes enim distinguuntur, sicut habitus nati essent distingui; puta surditas & cæcitas suo modo differunt specie privativè, sicut auditus & visus specie positivè; hæc cæcitas & illa numero privativè, sicut hic visus & ille differunt numero positivè. In quibus locis assignat Scotus discrimen essen- tiale, & à priori.

Queris à me signum aliquod, ex quo col- ligere possis, quæ sint peccata numero distin- cta in ordine ad Confessionem, id est, quæ ut numero distincta debeant explicari in Confes- sione? Respondeo citius, eritque

Conclusionem & alia veniali, quam addidit molus DD. & nunquam contra-